

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM

NGÔ THỊ MAI

**NGHIÊN CỨU THỰC TRẠNG CÔNG TÁC
ĐÁNH GIÁ TÁC ĐỘNG MÔI TRƯỜNG
TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH PHÚ THỌ
GIAI ĐOẠN 2016 - 2018**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC MÔI TRƯỜNG

Thái Nguyên - 2019

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM

NGÔ THỊ MAI

**NGHIÊN CỨU THỰC TRẠNG CÔNG TÁC
ĐÁNH GIÁ TÁC ĐỘNG MÔI TRƯỜNG
TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH PHÚ THỌ
GIAI ĐOẠN 2016 - 2018**

Ngành: Khoa học môi trường

Mã số ngành: 8 44 03 01

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC MÔI TRƯỜNG

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS ĐỖ THỊ LAN

Thái Nguyên - 2019

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của tôi. Các số liệu, kết quả trình bày trong luận văn là trung thực và chưa từng được ai công bố trong bất kỳ công trình nào khác. Các thông tin trong luận văn này đều chính xác về nguồn gốc.

Thái Nguyên ngày tháng năm 2019

Người thực hiện

Ngô Thị Mai

LỜI CẢM ƠN

Luận văn này được hoàn thành tại Trường Đại học Nông Lâm - Đại học Thái Nguyên, dưới sự hướng dẫn của Phó Giáo sư, Tiến sỹ Đỗ Thị Lan.

Lời đầu tiên, tôi chân thành cảm ơn Trường Đại học Nông Lâm Thái Nguyên, Phòng Đào tạo - Đào tạo Sau đại học, Khoa Môi trường và PGS.TS Đỗ Thị Lan đã nhiệt tình hướng dẫn, giúp đỡ tôi trong quá trình nghiên cứu và đã cho tôi những ý kiến nhận xét, góp ý quý báu.

Tôi xin chân thành cảm ơn Trường Đại học Nông lâm Thái Nguyên đã quan tâm giúp đỡ và tạo điều kiện thuận lợi về thời gian, địa điểm, tài liệu cũng như những điều kiện khác cho tôi trong quá trình học tập.

Tôi cũng bày tỏ lòng cảm ơn đối với Lãnh đạo Sở Tài nguyên và Môi trường tỉnh Phú Thọ; Lãnh đạo Chi cục Bảo vệ môi trường tỉnh Phú Thọ; các Thành viên từng tham gia hội đồng thẩm định; Phòng Thẩm định và Đánh giá tác động môi trường, Phòng Tài nguyên Môi trường các huyện, thành phố và các đồng nghiệp, đồng môn, bạn bè đã hỗ trợ, giúp đỡ, động viên tôi trong suốt quá trình học tập cũng như trong quá trình hoàn thành Luận văn này.

Thái Nguyên, ngày tháng năm 2019

Người thực hiện luận văn

Ngô Thị Mai

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC CHỮ VIẾT TẮT	v
DANH MỤC BẢNG	vi
DANH MỤC HÌNH	vii
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài.....	1
2. Mục tiêu của đề tài	2
3. Ý nghĩa của đề tài.....	2
3.1. Ý nghĩa trong học tập và nghiên cứu khoa học	2
3.2. Ý nghĩa thực tiễn.....	2
CHƯƠNG 1. TỔNG QUAN TÀI LIỆU	3
1.1. Cơ sở khoa học của vấn đề nghiên cứu.....	3
1.1.1. Các khái niệm liên quan	3
1.1.2. Mục đích của ĐTM	4
1.1.3. Ý nghĩa của ĐTM.....	5
1.2. Cơ sở pháp lý của ĐTM	5
1.3. Tổng quan kết quả nghiên cứu về ĐTM trên thế giới.....	6
1.3.1. Sự hình thành và phát triển của hệ thống ĐTM (Theo Đặng Văn Lợi, Mai Thế Toàn (2014), Đánh giá môi trường chiến lược, đánh giá tác động môi trường ở Việt Nam).	6
1.3.2. Quy trình ĐTM theo thông lệ quốc tế.....	10
1.3.3. Về phương pháp thực hiện ĐTM trên thế giới.	14
1.4. Tổng quan kết quả nghiên cứu ở Việt Nam.....	15
1.4.1. Lịch sử hình thành.....	15
1.4.2. Kết quả công tác ĐTM ở Việt Nam.....	21
1.5. Tổng quan về tỉnh Phú Thọ.	23
1.5.1. Điều kiện tự nhiên, kinh tế, xã hội của tỉnh Phú Thọ	23

1.5.2. Đánh giá sơ bộ về hiện trạng môi trường tỉnh Phú Thọ trong giai đoạn nghiên cứu.....	28
CHƯƠNG 2. ĐỐI TƯỢNG, NỘI DUNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU....	32
2.1. Đối tượng, phạm vi nghiên cứu	32
2.2. Nội dung nghiên cứu	32
2.3. Phương pháp nghiên cứu	32
2.3.1. Phương pháp thu thập số liệu.....	32
2.3.2. Phương pháp điều tra, khảo sát thực tế	33
2.3.3. Phương pháp đánh giá về công tác đánh giá ĐTM.....	34
2.3.4. Phương pháp kế thừa, tổng hợp, phân tích so sánh đánh giá	41
2.3.5. Phương pháp thống kê số liệu.....	41
3.1. Đánh giá thực trạng công tác lập, thẩm định và hậu thẩm định ĐTM trên địa bàn tỉnh Phú Thọ	42
3.1.1. Đánh giá về công tác lập báo cáo ĐTM	42
3.1.2. Quy trình thẩm định	53
3.1.3. Cơ cấu tổ chức, bộ máy quản lý nhà nước về môi trường các cấp; lực lượng cán bộ có chuyên môn làm việc trong lĩnh vực môi trường của tỉnh Phú Thọ	56
3.1.4. Đánh giá công tác hậu thẩm định.....	66
3.2. Những tồn tại, hạn chế và nguyên nhân	70
3.2.1. Đối với công tác lập báo cáo ĐTM.....	70
3.3. Đề xuất giải pháp khắc phục những tồn tại, hạn chế, nâng cao hiệu quả công tác ĐTM trên địa bàn tỉnh Phú Thọ.	73
KẾT LUẬN VÀ ĐỀ NGHỊ	76
1. Kết luận.....	76
2. Kiến nghị.....	77
TÀI LIỆU THAM KHẢO	78

DANH MỤC CHỮ VIẾT TẮT

BVMT	: Bảo vệ môi trường
BTNMT	: Bộ Tài nguyên và Môi trường
ĐRR	: Đánh giá rủi ro
ĐTK	: Đánh giá tác động kinh tế
ĐTS	: Đánh giá tác động sức khỏe
ĐTX	: Đánh giá tác động xã hội
ĐTM	: Đánh giá tác động môi trường
ĐBM	: Đề án bảo vệ môi trường
CBM	: Cam kết bảo vệ môi trường
MT	: Môi trường
VHTN	: Vận hành thử nghiệm
GĐ	: Giai đoạn
XNHT	: Xác nhận hoàn thành
EU	: Liên hiệp Châu Âu
IEE	: Đánh giá tác động môi trường sơ bộ
KT-XH	: Kinh tế xã hội
OECD	: Tổ chức Hợp tác và Phát triển kinh tế
OEPP	: Cơ quan Kế hoạch và Chính sách môi trường
QCVN	: Quy chuẩn Việt Nam
TCMT	: Tiêu chuẩn môi trường
TNMT	: Tài nguyên môi trường
TOR	: Điều khoản tham chiếu
UBND	: Ủy ban Nhân dân
UNEP	: Chương trình môi trường của Liên hợp quốc

DANH MỤC BẢNG

Bảng 2.1: Bộ tiêu chí đánh giá chất lượng báo cáo ĐTM	36
Bảng 2.2: Tính toán mức quan trọng của các tiêu chí trong Bộ tiêu chí đánh giá về công tác hậu ĐTM đối với chủ dự án.....	38
Bảng 2.3: Tính mức tuân thủ của các tiêu chí trong Bộ tiêu chí đánh giá về công tác hậu ĐTM đối với chủ dự án	40
Bảng 3.1: Kết quả đánh giá về công tác lập ĐTM trên địa bàn tỉnh Phú Thọ, giai đoạn 2016 - 2018.....	44
Bảng 3.2: Thông tin về các đơn vị tư vấn lập báo cáo ĐTM trên địa bàn Phú Thọ.....	52
Bảng 3.3. Cơ cấu, năng lực cán bộ làm công tác quản lý.....	57
nhà nước về bảo vệ môi trường	57
Bảng 3.4: Kết quả đánh giá về công tác thẩm định ĐTM trên địa bàn tỉnh Phú Thọ, giai đoạn 2016 - 2018	59
Bảng 3.5: Kết quả đánh giá về công tác hậu thẩm định ĐTM đối với chủ đầu tư	66
Bảng 3.6. Đánh giá về công tác hậu thẩm định của cơ quan quản lý.....	68

DANH MỤC HÌNH

Hình 1.1. Quy trình ĐTM phổ biến trên thế giới	10
Hình 1.2: Quy trình thẩm định và phê duyệt báo cáo ĐTM của Malaysia	14
Hình 1.3. Mối quan hệ giữa ĐMC, ĐTM, CBM.....	20
Hình 3.1: Biểu đồ đánh giá chất lượng báo cáo ĐTM trên địa bàn tỉnh Phú Thọ giai đoạn 2016 - 2018.....	48
Hình 3.2: Biểu đồ đánh giá kết quả công tác thẩm định ĐTM trên địa bàn tỉnh Phú Thọ giai đoạn 2016 - 2018	65
Hình 3.3: Biểu đồ đánh giá công tác hậu thẩm định ĐTM trên địa bàn tỉnh Phú Thọ đối với chủ đầu tư	67
Hình 3.4: Biểu đồ đánh giá về công tác hậu thẩm định của cơ quan quản lý	69

MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của đề tài

Đánh giá tác động môi trường (ĐTM) là công cụ pháp lý và kỹ thuật quan trọng để xác định, phân tích, dự báo tác động môi trường của các dự án, các kế hoạch, quy hoạch phát triển; cung cấp luận cứ khoa học cho chính quyền, cơ quan quản lý chuyên ngành và doanh nghiệp cân nhắc trong quá trình ra quyết định đầu tư. Các yêu cầu về ĐTM đã được luật hóa tại Luật Bảo vệ môi trường Việt Nam từ năm 1993. Hơn 19 năm thực hiện công tác ĐTM đã giúp Chính phủ Việt Nam từng bước cải thiện hệ thống quy định ĐTM, tạo lập và phát triển năng lực đội ngũ thực hiện ĐTM, đã quyết định chấm dứt hoặc buộc điều chỉnh nhiều dự án có nguy cơ rủi ro cao đối với môi trường. Tuy nhiên, hoạt động ĐTM ở Việt Nam vẫn bộc lộ nhiều hạn chế. Bản thân quy định luật pháp hiện hành về ĐTM cũng chưa thật sự chặt chẽ. Việc thực hiện ĐTM vẫn còn hình thức, ở một số địa phương, đối với một số dự án vẫn chưa thực sự hiệu quả. Việc phối kết hợp giữa các bên trong quá trình ĐTM vẫn còn lỏng lẻo, việc giám sát hậu ĐTM vẫn chưa đảm bảo, ĐTM đôi khi chưa lường hết được các vấn đề môi trường sẽ phát sinh. Nhiều hậu quả nghiêm trọng về môi trường tự nhiên và kinh tế - xã hội đã xảy ra trong thời gian qua cho thấy, chính sách và việc thực hiện ĐTM cần được quan tâm hơn nữa.

Là một tỉnh thuộc vùng miền núi trung du Bắc Bộ nằm trong khu vực giao lưu giữa vùng Đông Bắc, đồng bằng sông Hồng và vùng Tây Bắc, Phú Thọ có địa thế tương đối thuận lợi cho phát triển kinh tế, xã hội, quá trình công nghiệp hóa của tỉnh diễn ra từ khá sớm, nhưng quy mô của các dự án phần lớn ở mức nhỏ và vừa, số lượng dự án tiềm ẩn nguy cơ gây ô nhiễm môi trường cao là ít. Tuy nhiên, vì mục tiêu phát triển kinh tế, không thể tránh được những ảnh hưởng đối với môi trường. Mặc dù công tác ĐTM của tỉnh cũng được triển khai thực hiện theo quy định của Luật Bảo vệ môi trường, cùng với quá trình thu hút đầu tư dự án nhưng cũng không nằm ngoài những hạn chế nêu trên. Nhằm nhìn nhận rõ thực trạng ĐTM của địa phương làm cơ sở đề xuất giải